

enim probant omnia dicta in capite præcedenti, alias non erit simonia mala de jure naturali; et ideo censeo per nullam dispensationem fieri posse, ut talis actus non sit malus, nam ille non est malus quia prohibitus, sed de se talis est, et prohibetur quia malus; ergo quantumcunque tollatur prohibitio, semper erit malus; sed dispensatio solum potest tollere prohibitionem, non mutare naturam; ergo non potest a tali actu malitia separari per ullam dispensationem. Quæ ratio ex sequenti puncto magis patebit.

11. *Objectio 1. — Secunda. — Respondetur ad primam. — Secunda solvitur.* — Duo vero hic objici possunt. Unum est, quia in hoc peccato habet locum epikia, stantibus eisdem circumstantiis intrinsicis objecti et materiæ, et solum mutatis extrinsecis circumstantiis, quæ possunt inducere excusationem; multo ergo magis poterit cadere in hunc actum divina dispensatio, quia potentior est divina voluntas, quam omnis extrinseca circumstantia. Unde regula generalis et vera est, omne præceptum, cujus obligatio potest in particulari cessare per epikiam propriam, multo magis posse non obligare per divinam dispensationem, ut ex materia de legibus suppono. Et ita nota est consequentia. Antecedens vero haberi potest ex sententia satis communi, quo in casu necessitatis extremæ potest sine peccato emi baptismus; ibi enim non limitatur materia venditionis, seu emptionis, quoad intrinsecas conditiones suas, sed solum accedit necessitas, quæ extrinseca est. Secundo, objici potest, quia Papa potest dispensare in simonia, quæ in venditione beneficiorum committitur, etiamsi juris divini sit, ut multi canonistæ docent; ergo multo magis poterit Deus dispensare in quacumque simonia juris divini. Sed hæc objectiones petunt longas quæstiones infra tractandas, et ideo ne methodum perturbemus, illas nunc remitto. Et ad primum, nego posse in illo casu emi baptismum; an vero alio modo possit tunc licite pecunia dari, quæ postulatur, infra dicam. Ad secundum, dicendum est vel illam simoniam esse tantum de jure positivo, vel Pontificem non posse in illa dispensare; quid autem horum verius sit, infra dicam.

12. *In secundo sensu tractatur quæstio, resolviturque posse Deum ita bona hæc nobis donare, ut licite vendi possint.* — In alio vero sensu quæstionis, probabile videtur posse Deum ita donare hæc spiritualia bona hominibus, ut ex vi talis donationis liceat illis talia

bona vendere, sine ullo sacrilegio vel irreligiositate. Primo enim posset dare homini absolutum et liberum dominium talium rerum; cur enim non poterit, cum sint res creatæ, et ipse sit absolutus dominus earum, et ex hac parte possit eas dare cui voluerit? Et ex parte hominis non est incapacitas, cum possit habere liberum et expeditum earum usum. Deinde, etiamsi non tribuat dominium, potest dare facultatem dispensandi illa per venditionem, vel contractum onerosum in utilitatem vel ipsius dispensatoris, vel alterius, prout dispensator ipse concesserit. Sic enim dispensator, qui non est dominus, potest vendere rem domini, si facultas ab illo concessa ad hoc extenditur. Hæc autem facultas non est dispensatio in præcepto, sed est mutatio in materia, et est quædam participatio domini. Præterea potest Deus aliquod hujusmodi donum cum dicta largitate concedere, non ut pertinens ad salutem animæ, vel ad bonum spirituale aliorum, sed solum ad commoditatem humanam recipientis, vel etiam aliorum; et tunc cessare videtur omnis ratio malitiæ in venditione illius gratiæ quoad effectum ejus, vel etiam quoad ipsam potestatem, si Deus daret alicui potestatem transferendi illam in alium. Ut, verbi gratia, posset alicui dare gratiam sanitatis, ut ex usu ejus viveret, et temporales divitias acquireret, et idem est de prophetia, et similibus. Neque enim in hoc apparet aliquid per se indecens, aut repugnans divinæ bonitati.

13. *Declaratur.* — Posito autem tali modo donationis, cessaret omnis ratio intrinsecæ malitiæ, quæ in simonia nunc invenitur. Quia tunc non venderetur res aliena invito domino, sed vel propria, vel sic dispensabilis ex voluntate domini. Nec tunc fieret irreverentia Deo, quia ipse est contentus, et juxta voluntatem ejus fit. Nec fit contra naturam talis materiæ seu gratiæ, quia non est de intrinseca ratione, et quasi naturali essentia ejus, ut gratis detur; hæc etenim conditio extrinseca est, et pendens ex voluntate ejus qui jus habet vel potestatem dandi talem rem; ipse enim uni potest gratis dare, alteri non nisi propter opus. Et similiter potest uni gratis dare, et cum domino, vel facultate, ut ipse non gratis det, sed prout voluerit. Neque etiam tunc donum illud Dei haberetur ut sacrum, vel religiosum, quia nec ex se, nec ex intentione dantis ordinaretur vel ad specialem Dei cultum, vel proxime ad salutem animæ, nisi eo modo quo dona naturalia scientiæ vel prudentiæ ordinantur

ad Deum ut ultimum finem, quia in eundem referendus est usus eorum, et omnis utilitas ab eis proveniens. Denique nec etiam tunc res spiritualis pecunia æstimaretur, ac si non plus valeret; hoc enim sine dubio videtur continere intrinsecam deordinationem, et quasi practicum mendacium; non est tamen id necessarium ad venditionem et quæstum temporalem, sed sufficit ut aliquid determinaretur humano arbitrio, quod licet de se esset inæquale, ex conventionem hominum haberetur sufficiens; posset enim Deus etiam hanc taxandi potestatem homini tribuere.

14. Hæc præcipue propono, quia deservire possunt ad explicandam amplius intrinsecam deformitatem illius simoniæ, quæ de se talis est, et prohibita est quia mala, et non e contrario. Quamvis enim fortasse hæc malitia pendeat ex modo et fine quo Deus confert homini hæc bona, qui modus, absolute loquendo, pendet ex libera voluntate Dei; talis enim est ille quem explicavit Christus cum dixit: *Gratis accepistis, gratis date*; et Petrus, cum dixit: *In alterutrum illam administrantes* (utique gratis) *sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei*: nihilominus non est malitia illa proveniens ex positiva prohibitione, sed ex ipsa lege naturæ, quia ille modus accipiendi hæc dona a Deo tenet se ex parte materiæ et objecti hujus obligationis, quæ intrinsece nascitur ex tali materia sic possessa et accepta. Sicut quando quis reponit apud alium vestem suam, solum in depositum et custodiam, depositarius ex justitia tenetur illam non vendere, quæ obligatio naturalis est et intrinseca, licet ex parte materiæ, seu fundamentaliter (ut ita rem explicem) pendeat ex voluntate tradentis vestem; nam si ille voluisset dare illam, non solum in custodiam, sed simpliciter ad omnes usus, cessaret illa obligatio ex justitia. Sic etiam obligatio voti est naturalis, licet materia ejus supponatur ex arbitrio voventis.

15. *Hic modus, quo Deus modo confert res supernaturales hominibus, proportionatus est et connaturalis.* — De potentia ordinaria non posse a venditione rerum spiritualium auferri malitiam. — Adde vero secundo, hunc modum concedendi hominibus usum supernaturalium donorum, adeo esse proportionatum naturæ illorum, ut merito dici possit connaturalis ipsis, ideoque (quicquid sit de miraculis, et extraordinariis providentiis), simpliciter loquendo, talia dona ex naturali conditione sua secum afferunt obligationem non venden-

di, nec procurandi illa per temporales commutationes. Et hoc declarant rationes adductæ in præcedenti cap., idemque explicatum intelligimus per Christi verba, ut exposuimus. Atque hoc modo dicere possumus saltem de potentia ordinaria, et juxta providentiam concurrentem naturis rerum, non posse a venditione talium rerum separari malitiam, idque satis esse ut simpliciter dicatur intrinsece mala.

16. Ultimo vero addo (esto possit Deus aliter conferre homini hæc dona ad diversum finem, et cum majori potestate, ita ut per mutationem materiæ venditio desinat esse mala) non in omnibus gratiis habere hoc æqualem rationem. Nam in his virtutibus operativis, seu gratiis gratis datis, quæ ad corporales actiones vel temporalia commoda immediate dantur, ut est gratia sanitatum, donum linguarum, et similia, minor indecentia involvitur. Alia vero sunt dona spiritualia, quæ non nisi indecentissime ordinarentur ad quæstum, ut est potestas remittendi peccata, concedendi indulgentias, et similia; et in his licet in rigore non appareat implicatio contradictionis, tamen videtur satis alienum a sapientia et excellentia providentiæ divinæ, quod ad illum finem, et cum tanta licentia seu libera facultate homini concedantur.

CAPUT IV.

AN IN PECCATO SIMONIE SIT TANTUM MALITIA CONTRA RELIGIONEM, AN ETIAM CONTRA JUSTITIAM.

1. *Ratio dubitandi.* — Ex dictis in duobus capitibus præcedentibus, et ex rationibus quibus malitiam simoniæ declaravimus, nascitur occasio præsentis quæstionis, et ideo visa est hoc in loco necessario. Ratio autem dubitandi est, quia vendere rem alienam invito domino, non solum est contra religionem, sed etiam contra justitiam; sed simonia est venditio rei alienæ invito domino; ergo est contra justitiam. Item, qui vendit pretio rem non æstimabilem pretio, contra justitiam peccat; sed res spiritualis non est pretio æstimabilis; ergo. Denique hac ratione usura est contra justitiam, quia mutuum pretio venditur, cum ipsum pretio æstimabile non sit; ergo similiter simonia. Atque ita videtur sentire Soto, dicto libro 9, quæst. 5, art. 2, quem aliqui moderni secuti sunt. Non est tamen facile præcipienda sententia, quia hinc pendet resolutio

eorum, quæ de obligatione restituendi simoniæ accepta infra tractanda sunt.

2. *In simonia datur injustitia ad Deum, quæ malitia est contra religionem.*—Distingui ergo debet injustitia vel respectu Dei, vel respectu hominis, cui res spiritualis venditur. Quod ad Deum attinet, injustitia contra illum committitur; et hoc probat ad summum prima ratio facta, quia res spiritualis, quam ego vendo, non est hominis cui illam vendo, sed est Dei; et ideo si aliqua est injustitia in tali venditione, quatenus est contra voluntatem domini, et ultra facultatem dispensandi talem rem ab ipso datam, solum est respectu Dei. Hæc vero malitia non est contra aliam virtutem præter religionem, quia, ut supra ostendimus, justitia ad Deum non est nisi religio; nec intra hanc virtutem sunt ibi duæ malitiæ: una, contra venerationem et æstimationem debitam rebus sacris, et alia contra Deum, seu dominium ejus; quia hæc injustitia non tam est in alienatione vel destructione rei alienæ, quam in modo. Unde injustitia hæc non consistit in damno illato domino rei; Deus enim non privatur dominio talis rei; nam cuiusque conferatur, semper illius est, et ipse non vult dare illam alteri, sed tantum dare tali modo, venditione scilicet, vel æquivalenti pacto. Et ita tota hæc injustitia respectu Dei reducitur ad irreverentiam quæ fit Deo, non debito modo utendo tali re, cui etiam rei derogatur per eundem modum concessionis ejus; et ita tota ibi est una malitia, quæ simul est contra Deum et rem sacram; seu contra Deum, per indebitum usum rei sacræ.

3. *Solvitur primum argumentum.*—Et hinc fit, ut hic modus injustitiæ, tam ex parte ementis, quam ex parte vendentis reperiatur, licet ratio in objectione facta solum de vendente in rigore procedat; nam qui potest rem alicujus domini accipere a dispensatore ejus si gratis illam donet, non facit injuriam domino ejusdem rei, si a dispensatore, nolente gratis eam dare, illam emat. Nam potius ipse qui emit, in hoc potest pati injuriam. Sic solent pauperes, quibus testamento legantur census, quando hæres vel curator animæ negligens est vel iniquus, et differt solutionem, vel tergiversatur, remittere partem, ut aliquid sine difficultate accipiant; quæ remissio emptio quædam est, nulli tamen est injuriosa, et tales esse possunt circumstantiæ, ut non sit iniqua ex parte pauperum, licet sit injusta ex parte dispensatoris. At in proposito etiam emens rem

sacram injuste agit contra Deum eodem genere injustitiæ; quia, licet non sit contra voluntatem domini talis rei, ut talis persona illam accipiat et habeat, est tamen contra ejus voluntatem, ut accipiat tali modo, scilicet, per emptionem, et cum irreverentia, et vilipendio rei sacræ; tota vero hæc injustitia, ut dixi, non transcendit rationem sacrilegii tali modo, et in tali specie commissi. Et ita responsum est ad primam rationem.

4. *Solvitur secundum argumentum.*—*Probat in simonia nulli fieri injuriam ab emente.*—Secunda vero ratio procedit de injustitia propria et commutativa, quæ est respectu hominis. Ad quam imprimis dico malitiam injustitiæ non semper conjungi seu involvi cum malitia simoniæ. Hoc patet imprimis ex parte ementis: ille enim vere ac perfecte simoniæ est, et tamen nulli homini facit injuriam (loquitur enim ex sola rei natura, seclusis legibus positivis, de quibus infra), et sic videtur res per se clara, quia vel ille facit injuriam alteri, cum quo contrahit, vel alicui tertio; hoc posterius dici non potest, quia non est necessarium intervenire tertiam personam, vel damnum ejus; et si id contingat, erit per accidens ad rationem simoniæ. Primum etiam non est verum, quia recipiens ab altero rem spiritualem tali modo non facit illi injuriam, quia alter voluntarie dat rem illo modo, et est contentus tanto pretio; volenti autem non fit injuria. Et in hoc potest considerari convenientia et differentia inter usuram et simoniam. Nam in usura qui emit, non est injustus, nec vocatur usurarius, nec per se loquendo est iniquus; potest enim nihil peccare solvendo usuras; quod si interdum peccet cooperando, vel inducendo ad malum, erit contra charitatem, et per accidens. At vero in simonia emens non peccat quidem contra justitiam respectu vendentis, in quo convenit cum usura; simpliciter tamen, et per se peccat proprio peccato simoniæ, unde simoniæ vere dicitur. Signum ergo est malitiam injustitiæ non involvi necessario, nec per se, cum malitia simoniæ.

5. *Idem probatur ex parte vendentis.*—Probat vero ulterius assertio etiam ex parte vendentis, quia sæpe dando rem spiritualem alteri, privat seipsum commodo suo, vel quoad temporalem utilitatem, vel quoad honorem et dignitatem, vel certe quoad voluptatem, ornatum, vel quid simile, ut patet in concessione beneficii, officii, etc.; hoc autem incommodum proprium est pretio æ-

timabile, humano modo loquendo; ergo, licet alias causa religionis non liceat recompensationem pecuniæ pro illo incommodo accipere, si tamen fiat, non peccatur contra justitiam, sed contra religionem. Item, licet interdum corporalis res propter annexionem ad spiritualement fiat invendibilis ex obligatione religionis, nihilominus illa secundum se suum valorem retinet; ergo, quamvis contra prohibitionem religionis, secundum illum valorem vendatur, non peccatur contra justitiam, quia in re datur res materialis æquivalens pretio, per pactum ex utraque parte omnino voluntarium. Atque hæc rationes saltem probant injustitiam non esse necessario conjunctam cum venditione simoniæ ex sola rei natura. Neque contra hoc procedit secunda ratio dubitandi supra posita, quia licet res spiritualis secundum se non sit æstimabilis pretio, ac proinde neque vendibilis, nihilominus ejus alienatio potest habere conjunctum aliquid æstimabile pretio, et ratione illius poterit vendi. Sicut in mutuo potest aliquid ultrasortem accipi ratione damni emergentis, vel lucri cessantis. Solum est differentia, quod in mutuo separari id potest non solum ab injustitia, sed etiam ab omni malitia, quia, seclusa injustitia, nulla alia malitia in usura reperitur. In præsentibus vero, seclusa injustitia, manere potest malitia simoniæ, quia sine injustitia ad hominem, potest fieri irreverentia Deo et rei sacræ.

6. *An ex natura rei possit omnis simonia separari ab injustitia proximi.*—Major difficultas est, an ex natura rei omnis simonia possit ab injustitia proximi separari, quando proximus alias non tenetur ex justitia dare rem spiritualem, quam vult vendere. Nam ubi præcedit obligatio ex justitia, clarum est aliam exactionem esse injustam; ut si parochus, qui ex officio tenetur sacramenta ministrare, velit illa vendere; sed id accidentarium est, quia non provenit per se ex venditione rei sacræ ut sic, sed quia agit contra priorem justitiæ obligationem. Propria ergo dubitatio est, quando aliquid non tenetur ex justitia spiritualem rem conferre, vel actionem efficere. Et ratio dubitandi esse potest, quia vel illa venditio est injusta, quia res, quæ datur, non est pretio æstimabilis, et ideo est invendibilis; vel quia vendens non est dominus talis rei, et voluntas domini est, ut talis res gratis donetur, et non vendatur. Neutra autem ratio videtur efficax; ergo. Probat minor quoad priorem partem; quia res spiritualis est inæ-

timabilis temporali pretio, non per defectum, sed per excessum, quia, scilicet, pluris æstimanda est quam pecunia; quando ergo pecunia æstimatur, non fit illi injuria, cui propter pecuniam datur, quia aliquid majus ei datur, quam sit ejus pecunia; ergo ex hac parte non est inæqualitas respectu illius, sed potius respectu dantis. Et quoad hoc non est simile exemplum de usura: nam usura est iniqua, quia mutuatio pecuniæ est invendibilis per defectum, quia nihil valet, nisi quantum valet pecunia; per se autem nullius æstimationis vel valoris temporalis est. Potest confirmari a simili: nam, ut infra dicitur, scientia acquisita etiam Theologiæ pretio vendi potest sine injustitia, imo sine peccato; et tamen in illa etiam verum habet, quod Sapiens dixit, Proverb. 3, de sapientia, pretiosiore esse cunctis opibus, quod non obstat quominus pretio possit vendi sine injustitia; ergo similiter in præsentibus. Similiter potest aliquis vendere famam suam pecunia sine injustitia, quamvis sit longe majoris æstimationis; et virgo vendendo virginitatem suam, licet sit impudica, non est injusta, et sic de aliis; ergo ex hoc capite non apparet injustitia; neque etiam ex alio. Primo, quia illud ad summum videtur procedere, quando quis tenetur ex officio dare spiritualia; qui vero absolute non tenetur dare, licet ratione religionis tenetur dare gratis, si dare vult, tamen, cum liber sit ad nolendum, et absque injustitia possit nolle dare talem rem, potest etiam sine injustitia non concedere talem rem, vel non exercere talem actionem, nisi pretio. Ut, verbi gratia, licet ego, si eligo, teneam eligere digniorem, tamen, si sum liber ad eligendum vel non eligendum, non videtur injustitia (ex natura rei loquimur, et secluso positivo jure) nolle eligere nisi pretio accepto. Et præterea voluntas illa Dei non videtur obligare ex justitia, quia non id prohibuit intuitu commodi temporalis proximi, sed intuitu religionis, et ne res sacræ vilescant; ergo ex illa lege, seu conditione rerum sacrarum non videtur oriri obligatio vel materia justitiæ.

7. *Aliquando dari injustitiam in simonia.*—*Regula generalis.*—Hæc pars fit satis apprensus hujusmodi discursu; nihilominus tamen probabilius videtur, non semper venditionem simoniæ esse immunem ab injustitia, postquam generalem regulam constitui, quotiescumque ratione solius spiritualitatis rei aliquid temporale pretium accipitur, injustitiam committi. Ut, verbi gratia, si quis vendat ca-

licem consecratum, pluris quam valeat argentum, opus, seu effectio, et omnis alia temporalis expensa in eo consecrando facta, sed solum ratione consecrationis, venditio non est tantum simoniaca, sed etiam injusta quoad illum excessum. Unde, quia parum aquæ vel nullo, vel exiguo pretio aestimatur, si quis illam aquam benedictam vendat pretio majori, et simoniacus et injustus est; et juxta hanc regulam, et cum proportione ad hæc exempla judicandum censeo. Ratio autem est, quia ratione solius spiritualitatis res non est pretio aestimabilis, et consequenter nec est magis aestimabilis, quam ratione materiæ valeat; imo quodammodo videri posset minus aestimabilis, quia ratione spiritualitatis est magis limitata, et coarctata quoad usum, quia solum ad usus sacros assumi potest; satis vero est, quod saltem non crescit in temporali valore propter solam spiritualitatem, licet crescat in quadam veluti dignitate et reverentia. Hoc autem probari potest ex communi hominum consensu et aestimatione, ex qua pretia rerum maxime pendent. Constat enim hanc esse communem apprehensionem et aestimationem Christianorum omnium; præterquam quod leges etiam per quas solent pretia rerum venalium taxari, non solum in tali materia illam non adhibent, sed omnino prohibent talem aestimationem seu appretiationem fieri.

8. Secundo est optima illa ratio, quod res spiritualis, ut sic, invendibilis est secundum temporalem aestimationem, sive hoc proveniat ex dignitate talium rerum per se spectata, sive adjuncto modo et circumstantiis, ac præsertim fine, cum quibus talia bona sunt collata hominibus, et eorum usui ac dispensationi commissa. Et ideo parum refert quod hæc exemptio et quasi immunitas talium rerum ab aestimatione pecuniaria, sit propter excessum dignitatis; nam hoc satis est ut valor temporalis rei, cui spiritualitas adhæret, non crescat ratione solius spiritualitatis, ac subinde ut non possit solo illo titulo, vel exigui pretium, vel augeri. Exempla autem quæ in contrarium adducuntur, vel sunt de rebus quæ, licet digniores videantur quam pecunia, nihilominus secundum usum et apprehensionem hominum, pecunia taxari ac aestimari possunt prudenti arbitrio; vel sunt de rebus quæ in se revera non venduntur nec emuntur, sed ratione alicujus actionis pretio aestimabilis, ut infra de scientia dicemus. Et per hæc satis responsum est ad rationem dubitandi in

contrarium; cætera enim facilia sunt, et ideo hæc pro nunc sufficiant de hac quæstione; nam in discursu materiæ, et maxime tractando de restitutione, omnia clariora fient.

CAPUT V.

AN SIMONIÆ VITIUM SIT PROPRIUM TEMPORIS LEGIS GRATIÆ, VEL ETIAM IN LEGE VETERI COMMITTI POTUERIT.

1. *An in lege veteri simonia daretur.* — Pars affirmativa. — Quæstio hæc annexa est præcedentibus: si enim hoc peccatum contra jus naturale existit, sequitur in omni tempore et sub omni lege esse potuisse, quia lex naturalis in omni tempore obligavit. Consequens autem videtur dubium, tam de tempore legis veteris quam naturæ, et ideo de priori hic tractabimus, de posteriori in capite sequenti. Quod ergo in lege veteri hoc vitium non fuerit, ostendi potest, quia Prophetæ munus prophetandi propter pretium exercuisse videntur; talem enim fuisse tunc consuetudinem, ex historia, 1 Reg. 9, colligi potest, cum Saul interrogavit puerum: *Quid feremus ad virum Dei?* et puer respondit: *Ecce inventa est in manu mea quarta pars staleris argenti, demus homini Dei, ut indicet nobis viam nostram.* Et 3 Reg. 14, Jeroboam misit uxorem ad Abiam Prophetam cum muneribus, ut sibi indicaret quid futurum esset de filio, qui ægrotabat; et 4 Reg. 8, rex Syriæ misit nuncium ad Eliseum cum magnis muneribus, ut ei prædiceret an ab infirmitate sanandus esset, necne. Et licet in his locis Scriptura non dicat, Prophetas illos recepisse pecuniam, vel dona, non tamen dicit ipsos illa non recepisse, nec dicit illos reprehendisse ferentes ea, et usus ille videtur ostendere, et tunc fuisse frequens, et non fuisse reputatum illicitum, vel infame, quale est factum simoniacum, alias non fuissent ausi homines tam facile invitare sanctos viros et insignes ad simoniam committendam. Daniel etiam postquam somnium et interpretationem ejus Nabuchodonosor aperuit, præfectura, principatu et magnis muneribus donatus est, quæ non repudiavit, sed potius magistratum quemdam pro sociis postulavit, ut constat Daniel. secundo. Illud autem ad vitium simoniæ pertinisset, si tunc malum esset. Et similiter capite quinto, magnam retributionem temporalem accepit Daniel propter alterius somnii interpretationem.

2. *Confirmatur.* — Denique confirmari hoc

potest, quia in tota lege veteri nulla fit mentio prohibitionis simoniæ, seu venditionis et emptionis spiritualium rerum; signum ergo est non fuisse tunc prohibitum. Nec satis est dicere illam fuisse prohibitam, quia mala est; et ideo non oportuisse legem de illa ferri. Nam in lege veteri illa etiam prohibebantur, quæ per se mala erant, ut patet ex præceptis Decalogi in ea scriptis. Id autem duabus excusis fiebat: prima et præcipua, quia obscurata nimium erat naturalis ratio, et oportebat per legem illuminari et instrui; altera ratio erat, ut pœna pro delictis imponeretur. Utraque autem causa in hoc vitio maxime locum habebat: prima quidem, quia malitia hujus vitii minus clara est quam multorum aliorum, et ideo facilius poterat ignorari; secunda vero, quia, ut supra dicebamus, natura valde proclivis est ad hoc vitium, et ideo maxime debet pœnis coerceri. Ergo si illo tempore esset prohibitum, debuisset in lege explicari et puniri: hoc autem non fit; ergo signum est non fuisse prohibitum.

3. *Duobus modis posse hominem esse incapax simoniæ.* — Pro resolutione, advertendum est duobus modis intelligi posse hominem in aliquo statu hujus vitæ mortalis esse incapax simoniæ. Primo, ex defectu materiæ, nimirum, quia in tali statu non habet dona spiritualia quæ possit emere vel vendere, nam ubi materia vitii deest, etiam deest possibilitas, ideoque merito dicitur homo incapax simoniæ in tali statu. Quamvis enim interdum aliquis per desiderium peccet per furtum, verbi gratia, vel fornicationem, qui materiam peccandi non habet, quia neque occurrit aliquid quod furari possit, nec cum qua possit fornicari, tamen ubi deesset omnino in tota natura, vel in tota aliqua ætate, vel statu hominum, materia alicujus vitii, nec cogitatio, nec desiderium talis vitii posset moraliter ascendere in cor hominis, et ideo simpliciter dici potest homo incapax talis vitii in tali statu. Secundo modo, in statu alicujus legis incapax hujus vitii, si in illo haberet quidem propriam et veram spirituales materiam, quam factio posset emere vel vendere, non tamen esset illi prohibita talis emptio vel venditio. Hic ergo non tractamus de priori sensu, quia nondum egimus distincte et ex professo de materia hujus vitii, et ideo sensum illum remittimus in caput octavum. In secundo ergo sensu ponitur quæstio. Unde, quod ad legem veterem spectat, supponimus in illa fuisse materiam aptam ad simoniam, si pro-

hibitio non deerat; nam erant spiritualia dona, quæ constat esse materiam simoniæ, etiam ex his quæ circa definitionem breviter diximus. Et ita solum superest quæstio, an fuerit etiam prohibitio in illa lege, ut hoc vitium ibi committi potuerit.

4. *In lege veteri fuit prohibita simonia.* — Dico ergo primo, simoniam repugnantem divino juri, etiam in lege veteri fuisse prohibitam, et ita hoc vitium potuisse illo tempore committi, et de facto fuisse commissum. Hæc assertio communis est. Propria vero ejus ratio est, quia in lege veteri fuit sufficiens materia simoniæ; ergo et vitium esse poterat. Antecedens jam declaratum est et constat, tum quia multæ gratiæ gratis datæ erant tunc ejusdem rationis, cum his quæ sunt in lege gratiæ, ut prophetica interpretatio Scripturarum, etc.; tum etiam quia pontificatus, sacerdotium, sacrificium, sacramenta, templum, et similia, licet essent minus perfecta, erant tamen vere spiritualia, et ad divinum cultum, et ad spirituale bonum animarum suo modo ordinabantur. Consequentia vero probatur, quia facile poterant homines tunc vendere et emere illa spiritualia, quæ in ea lege erant. Et quamvis daremus nunquam fuisse tale peccatum illo in tempore commissum, vel de illo non satis constare ex Scriptura, parum ad causam referret; satis enim est, ut ex hypothesisi verum sit, quod si talis venditio aut emptio tunc facta est seu fieret, haberet malitiam ejusdem speciei, cum ea quam nunc simoniam appellamus. Patet ex ratione in principio tacta, quia talis venditio et emptio circa talem materiam ex natura sua est sacrilega, et sanctitati materiæ contraria; ergo talis etiam tunc fuisset.

5. *An in facto Giezi simonia fuerit data.* — Ad majorem autem rei claritatem, et quia deserviet ad futuram doctrinam, examinanda sunt aliqua exempla, quæ de hac simonia afferri solent. Primum et valde celebre est de Giezi, qui duo talenta argenti a Naaman accepit, postquam a lepra sanatus fuit ab Eliseo, 4 Reg. quinto. Nam ibi statim fuit punitus Giezi lepra propter peccatum simoniæ, nam pro spirituali beneficio temporale pretium accepit. Ita sentit de facto Giezi divus Thomas, dicto articulo primo, ad quartum. Unde ait eos, qui actu vendunt spiritualia, licet in intentione imitentur Simonem, in facto imitari Giezi, et ideo non solum simoniacos, sed etiam giezitas dici posse. Alensis etiam, dicta quæstione 169, memb. 1, in principio, eandem